

- бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2014. – Вип. 2. – С. 104-108.
7. Семенишена Н.В. Бачення дефініції поняття «бухгалтерський облік» крізь призму інституційної теорії / Н.В. Семенишена // Торгівля, комерція, підприємництво: зб. наук. пр. / [Львів. комерц. акад. ; редкол. : Алопій В. В. (голов. ред.) та ін.]. – Львів : ЛКА, 2013. – Вип. 15. – С. 181-186.
 8. Семенишена Н.В. Дефініції поняття «бухгалтерський облік» в сучасних дослідженнях / Н.В. Семенишена // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. – 2013. – Вип. 1. – С. 123–127.

Слободян Володимир

к.е.н., доцент

Довгань Ірина

асистент,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський, Україна

ПЛАН РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЯК ОСНОВА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Після розпаду Радянського Союзу кожна із бувших республік, які використовували єдиний План рахунків бухгалтерського обліку, враховуючи особливості сучасної економіки своєї країни, внесли у більшості випадків суттєві зміни в національні системи бухгалтерського обліку. Це в повній мірі відноситься і до України та Молдови, по яких ми проведемо аналіз. Характерною особливістю цих країн є те, що в них були внесені суттєві зміни в раніше діючі їхні Плани рахунків або, точніше, затверджені і введені в практику діяльності підприємств зовсім інші Плани рахунків. Очевидно, що ці нововведення в більшій чи в меншій мірі були зумовлені змінами в економічних системах пострадянських країн.

Дослідження та публікації, що стосуються Плану рахунків бухгалтерського обліку, розглядалися багатьма вченими еко-

номістами. Але більшість цих публікацій стосуються офіційної сторони питання, так як Плани рахунків є офіційними документами, що затверджуються відповідними установами. Водночас є актуальним розгляд Плану рахунків як елемента економічної інформаційної системи.

Бухгалтерський облік, який є інформаційною системою і призначений для досягнення цілей управління повинен адекватно відображати ті реально існуючі об'єкти та процеси, що відбуваються в реальній дійсності. А якщо змінилась реальна економічна дійсність, то і адекватно повинна бути зміна її інформаційної системи або інформаційної моделі. А змін відбулось багато. З'явилися нові об'єкти обліку як то цінні папери, іноземна валюта, деривативи, капітал, зобов'язання, еквіваленти грошових коштів тощо. Такі нагальні зміни в економічній системі привели до необхідності в кардинальних змінах в системі бухгалтерського обліку. Зокрема, в Україні був прийнятий Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який урегульовує всі кардинальні питання організації бухгалтерського обліку [1].

Однак основою побудови бухгалтерського обліку, її стержневим «хребтом» є План рахунків бухгалтерського обліку. Він був затверджений в тому ж році, що і Закон під назвою «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій» [2, 3]. Трохи пізніше був прийнятий спрощений План рахунків для підприємств малого бізнесу [4]. З того часу в плани рахунків було внесено чимало змін та доповнень, що свідчить про динамізм економічної системи та відповідне реагування системи бухгалтерського обліку.

З огляду на те чи належним чином План рахунків відповідає сьогоднішнім економічним реаліям, доцільним є порівняння планів рахунків бухгалтерського обліку України і Молдови. План рахунків бухгалтерського обліку Молдови був затверджений Міністерством фінансів Республіки Молдова [5].

Порівняння структури Планів рахунків двох країн свідчить. Що в цілому вони ідентичні і за кількістю облікових позицій містять майже аналогічну інформаційну ємність. Так, класів ра-

хунків в українському Плані рахунків є 10 (9 балансових і 1 забалансовий), а в плані рахунків Молдови передбачено 9 класів. У Плані рахунків Молдови замість українських класів рахунків 2 «Запаси» та 3 «Грошові кошти, розрахунки та інші активи» передбачено клас 2 «Поточні активи». Є деякі відмінності в найменуваннях класів рахунків та самих рахунків. Так, в українському Плані рахунків є класи рахунків 1 «Необоротні активи», 4 «Власний капітал і забезпечення зобов'язань», 7 «Доходи і результати діяльності», а Плані рахунків Молдови – відповідно 1 «Довгострокові активи», 3 «Власний капітал», 6 «Доходи». Це не є принциповим і можна стверджувати що ці структури планів рахунків є ідентичними.

Що стосується інформаційної ємкості планів рахунків, то слід відмітити, що в українському Плані рахунків є 85 рахунків 1-го рівня (синтетичних рахунків) та 266 рахунків 2-го рівня (субрахунків), а всього 351 облікова позиція. В Плані рахунків Молдови передбачено ще 3-й рівень рахунків. Тому там передбачено 31 синтетичний рахунок, 120 субрахунків 281 рахунок 3-го рівня а всього 431 облікові позиції, що на 81 позицію більше, ніж в Плані рахунків України.

Як висновок, слід відмітити, що Плани рахунків двох країн по своїй структурі аналогічні, а по кількості облікових позицій Україна може перейняти досвід Молдови щодо їх розширення.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Мінфіну України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30 листопада 1999 р. № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

4. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.
5. План счетов бухгалтерського учета: приказ Министерства финансов Республики Молдова № 119 от 06.08.1993.

Стендер Світлана

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Україна*

РІЗНИЦЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ОПЕРАЦІЙ ОБМІНУ МІЖ ПОДІБНИМИ ТА НЕПОДІБНИМИ АКТИВАМИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Товарообмінні операції завжди залишаються популярними у суб'єктів господарювання, оскільки дозволяють провести розрахунки без залучення грошових коштів.

Матеріальні об'єкти – товари, готова продукція, запаси чи необоротні активи, якими планують обмінюватися сторони бартерної операції, можуть бути подібними або неподібними.

Для необоротних активів у П(С)БО є визначення подібних об'єктів. Так, згідно з п. 4 П(С)БО 7 подібні (однорідні) об'єкти – це об'єкти, які мають однакове функціональне призначення та однакову справедливую вартість [1]. Визначення справедливої вартості міститься в п. 4 П(С)БО 19 та в п. 4 П(С)БО 7. Справедлива вартість – це сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Якщо об'єкти не відповідають визначенню подібних (однорідних), наведеному в п. 4 П(С)БО 7, то вони вважаються неподібними (неоднорідними). Це має значення для необоротних активів, тому що неподібні активи можуть мати різне призначення, різний строк корисного використання, різні способи використання (наприклад, необоротний актив можна використовувати у власній господарській діяльності за його прямим призначенням, передати в оренду або перевести до оборотних активів з метою подальшого продажу).